

ביצד הרגל פרק שני בבא קמא

יח.

עין משפט
נר מצוה

יד א ב ג א ב מ' פ"ב מהל'
זקן ממון הלכה יד
ועין בהשגות ובמ"מ סמג
עשין פו טושי"ע ח"מ סי'
ש"ע ספיק יא וע"ש:

מוסף רש"י
משנה קרן בחצר
הניזק. קרן תמה וכל
תולדותיה קרי משנה,
הואיל ושינוי את וסתן שלל
היו דרכן לך (וע"ד יד).

והא חבל משונה הוא. בשלמה אי אדלי קאי איכא לאוקמא בחבל גרוע וישן וצלי דאורחיה הוא ליפסק בחטיטה מועטת שמחטטין למנוח המים שצחצח אצל השתא דקאי אצל ע"כ איירי צחצח חזק דשייכא ציה תשלום אי נמי אי אדלי קאי מצינו לפרש דנפסק היינו שהותר הקשר שהיה ציה הדלי קשור צחצח:

תפשוט דלאו כבחו דמי. הוה מצי למימר דזיל הכא קמדי ליה וזיל הכא קמדי ליה אלא דנלאו הכי משני שפיר: **וע"כ** הגדוש משלם ח"נ. לקמן (דף כג) מפרש למ"ד אשו משום חזיו על כל הגדוש משלם חזי נזק דחזיו דלכל הן והיו צרורות לצד ממקום גחלת ולמ"ד אשו משום ממנו על כל הגדוש פטור ר"ל אשו מקום גחלת חזי נזק דגדליה דאדוי: **נזק** ש"ס מגופו מי אשכחן. פירוש צי אורחיה:

במועד מתחילתו מי שמעת ליה א"א בגון דשני ואי"עד. זו גירסת הקוגט' ומפרש כיון דליעד דרש ה"ל כי אורחיה וזי היכי דצטרורות כי אורחיהו שמועדים מתחילתן ח"נ ומו לא הא נמי דשני ואי"עד לא חמור ממועד מתחילתו ואין העדאה לצרורות ששניה בהן ומדקמני דמשלם מגופו אלא לצרורות כי אורחיה נמי מגופו ותפשוט דרש וקשה דהכי פשט דהר"א דלמא צרורות כי אורחיה מעלייה אצל היכא דשני אע"ג דאי"עד משלם מגופו דלד תמות במקומה עומדת ואין לומר דאין הכי נמי דלא אחי למפסע בעיז דרש אלא צא לומר שיש ליישב הצריכתא בע"ל דאין זה סוגית הש"ס ונראה כגירסא דגרס אלא כגון דאי"עד מעליה ולעולם מצי למפסע דעין ולא תקשה מידי דרבי אלעזר דלא פליגי בפלוגתא דסומכוס ורבנן ולא דשני דקאמרין ובפלוגתא דרבי טרפון ורבנן אלא תרתייהו כרבנן דסומכוס והכא צרורות כי אורחיהו וצדאי"עד והשתא פשט דע"ל דרש דש העדאה לצרורות דאיירי צרורות כי אורחיהו וכן משמע מדקאמר או דלמא תולדה דרגל היא משמע דאיירי צלל שינוי וכן מדמייתי עלה הידוס אינו מועד דאכי אורחיה מייתי לה לעיל ותימה דלקמן (דף יט.) מוכח דמיירי על ידי שינוי גבי הא דעבי רב אשי י"ש שינוי צרורות וקאמר ותפשוט מדעבי רבא י"ש העדאה מכלל דאין שינוי פירוש דאי י"ש שינוי היכי אחי מרביע נזק לנזק שלם וכן לקמן פריך והא משונה הוא משמע דאי הוה מוקמא פלוגתייהו בהעדאה נחא משמע דעביז דרש על ידי שינוי איירי ונראה דתבריייהו מבעיא ליה אם י"ש העדאה או לאו דאי י"ש העדאה צרורות כי אורחיהו גם על ידי שינוי י"ש העדאה דעין כמיצה ואי אין העדאה צי אורחיהו גם ע"י שינוי אין העדאה דע"י העדאה לא הוה טפי מצי אורחיה ומה ש"ס דע"י דש העדאה לא שייך לאוקמא צי אורחיה דכיון דהוה אורחיה מה לי פעם ראשונה מה לי פעם רביעית לאו פירכא הוא כיון דמייתי רחמנא לקרן בחזי נזק שייכא ציה העדאה:

אלא **תמי** קמני מגופו אלא תמות: **במועד** מתחילתו. כגון צרורות דאורחיהו: **מי**

בהתיו צרורות ובפלוגתא דסומכוס ורבנן קמפלגי ת"ש תרגולין שהיו מחטטין בחבל דלי ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם ששמו מינה בתר מעיקרא אזלינן תרגומא אהביל והא חבל משונה הוא דמאוס בלישה והא נשבר דלי קתני אלא סומכוס היא דאמר צרורות נזק שלם משלם אי סומכוס אימא סיפא ניתו ממנו שבר ונפל על כלי אחר ושברה על הראשון משלם נזק שלם ועל האחרון משלם חצי נזק ואי סומכוס מי אית ליה חצי נזק וכי תימא שאני ליה לסומכוס בין נזק כחו לכח כחו ואלא הא דרבי רב אשי כח כחו לסומכוס כבחו דמי או לאו כבחו דמי תפשוט ליה דלאו כבחו דמי אלא לאו רבנן היא ש"מ בתר מעיקרא אזלינן אמר רב ביבי בר אבבי * דקאזיל מיניה מיניה * בעי רבא חצי נזק צרורות מגופו משלם או מעלייה משלם מגופו משלם דלא אשכחן חצי נזק דמשלם מעלייה או דלמא מעלייה משלם דלא אשכחן כאורחיה דמשלם מגופיה ת"ש הידוס אינו מועד ויש אומרים הרי זה מועד הידוס סלקא דעתך אלא לאו הידוס קתני ובהא קמפלגי מאן דאמר אינו מועד קמבר מגופו משלם ומאן דאמר מועד קמבר מעלייה משלם או בפלוגתא דסומכוס ורבנן קמפלגי ת"ש * הכלב שנשל חררה והלך לגדיש ואכל החררה והדליק את הגדיש על החררה משלם נזק שלם ועל הגדיש משלם חצי נזק מאי טעמא לאו משום דהויא להו צרורות ותני עלה משלם חצי נזק מגופו ותסברא לר' אלעזר נזק שלם מגופיה מי אשכחן אלא כגון דשני בהא בגחלת * ורבי אלעזר סבר לה כר' טרפון דאמר משונה קרן בחצר הניזק נזק שלם משלם ולא היא מאי טעמא מוקמת לה כרבי טרפון משום נ"ש רבי אלעזר סבר כסומכוס דאמר צרורות נזק שלם משלם וסבר לה כרבי יהודה דאמר צד תמות במקומה עומדת וכי קתני מגופו אצד תמות אמר ליה רב סמא בריה דרב אשי לרבינא אימור דשמעת ליה לרבי יהודה בתם ונעשה מועד במועד מתחילתו מי

האמר מועד סבר לה כסומכוס ומאן דאמר אינו מועד סבר לה כרבנן: **ונשבר** הדלי. קס"ד דעל ידי שהיה התרגול נמקד את החבל נתגלגל הדלי ונשבר: **סרגמא** אצל. הא דקתני נזק שלם אצל: **משונה** הוא. שאין דרך שן לאכול את שאין ראוי לה וחצי נזק לשלם: **דמאוס** צלישה. שמדובקת בו עיסה. דמאוס לשון לכלוך: **אלא סומכוס** היא. ולעולם צתר תצר מנא אזלינן וצרורות הן וסומכוס היא: **בין כחו לפה כחו**. דלי שנתגלגל הוה כחו והאמר שנשבר צרורות הדלי הוה כח כחו: **דעבי** רב אשי. לקמן בשמעתין: **דקא** אזיל. דלי: **מיניה** מצינו. דתרגולין ולא נשבר על ידי גלגול למקום אחר אלא הוא דוחפו כל שעה וצשעת שצירה נמי: **קסבר** מגופו משלם. והיינו אינו מועד דיינו כחם לכל מיני: **קסבר** מעלייה משלם. והאי מועד דקאמר לאו לנזק שלם אלא לענין עלייה לחצי נזק: **לא בפלוגתא דסומכוס ורבנן**. ומועד נזק שלם קאמר: ועל **ההרהר** נ"ש. דהיינו שן. והדלקת גדיש הוה צרורות דאינו אלא כחו שהוא מניח כאן הגחלת והוא הולך ודולק למקום אחר והא מתנייתין היא בפירקין: **ומיניה** עלה. בתוספתא [פ"ג ה"א] מגופו משלם להאי חצי נזק: **וססברא**. משום צרורות כי אורחיהו מחייב לה: **לר' אלעזר**. דאמר צרורות כרבנן נזק שלם ואפילו אי סבירא ליה כסומכוס דאמר צרורות נ"ש מגופיה מי אשכחן נזק שלם וכל אורחיה כגון צרורות רבא גופיה לא קמיעי ליה אלא אליבא דרבנן דאמר חצי נזק מבעיא ליה אי הוה הא כשאר חצי נזק ומגופו או דלמא צתר כאורחיה אזלינן וכל כי אורחיה מעלייה הוא אצל אליבא דסומכוס פשיטא ליה לרבא דמעלייה משלם דהא לכל מיני כמועד משוי לה: **אלא** כגון דשני **בגחלת**. שנטלה בפיו והניחה דהיינו שינוי אלא דעין מהכא לא תפשוט דאי צרורות כאורחיהו דכולי עלמא מעלייה משלם והכא צרורות ששניה בהן קמפלגי וצטרורות כי אורחיהו צין ר' אלעזר צין תנא קמא סבירא להו כסומכוס דנזק שלם משלם הלכך הכא דשני צרורות קאמר ת"ק חצי נזק ומגופו משלם דמשונה הוא ותולדה דקדן: **ורבי אלעזר סבר כרבי טרפון דאמר משונה קרן**

בחצר הניזק משלם נזק שלם. והואיל ומשונה הוא אע"ג דנזק שלם משלם מגופו הוא דמשלם דאמרין לקמן (דף עב:) צשמעתינ לרבי טרפון משונה קרן בחצר הניזק מגופו משלם: **ולא** היא. הא ותסברא דקפרכת ובעית למידק מדריז אלעזר דלאו צרורות כי אורחיהו מצינן לאוקמיה לאו דוקא ודחיה הוא דמצי לדחוי ולמימר דלאו צי אורחיה פליגי אלא דשני אצל מגופיה לא תידוק הכי דהא שפיר מצינן לאוקמה צרורות כי אורחיהו ותפשוט לצרורות מגופו משלם דמאי טעמא מוקמת לה צשינו ורבי טרפון משום דנזק שלם צמידי דאורחיה לא אשכחן מגופו הא לא תשיק ללעולם צרורות פליגי ורבי אלעזר כסומכוס: **וס"ל כר' דאמר**. לקמן במועד דתמות במועד עומדת לקמן בפרק שור שנגח ארבעה (דף מה:) והלכך גבי צרורות נמי לסומכוס דחשיב ליה מועד משלם החצי מגופו וכי

בהסיו צרורות. והצרורות שצרו הכלים והוא לא נגע בכלי. מאן דאמר מועד סבר לה כסומכוס ומאן דאמר אינו מועד סבר לה כרבנן: **ונשבר** הדלי. קס"ד דעל ידי שהיה התרגול נמקד את החבל נתגלגל הדלי ונשבר: **סרגמא** אצל. הא דקתני נזק שלם אצל: **משונה** הוא. שאין דרך שן לאכול את שאין ראוי לה וחצי נזק לשלם: **דמאוס** צלישה. שמדובקת בו עיסה. דמאוס לשון לכלוך: **אלא סומכוס** היא. ולעולם צתר תצר מנא אזלינן וצרורות הן וסומכוס היא: **בין כחו לפה כחו**. דלי שנתגלגל הוה כחו והאמר שנשבר צרורות הדלי הוה כח כחו: **דעבי** רב אשי. לקמן בשמעתין: **דקא** אזיל. דלי: **מיניה** מצינו. דתרגולין ולא נשבר על ידי גלגול למקום אחר אלא הוא דוחפו כל שעה וצשעת שצירה נמי: **קסבר** מגופו משלם. והיינו אינו מועד דיינו כחם לכל מיני: **קסבר** מעלייה משלם. והאי מועד דקאמר לאו לנזק שלם אלא לענין עלייה לחצי נזק: **לא בפלוגתא דסומכוס ורבנן**. ומועד נזק שלם קאמר: ועל **ההרהר** נ"ש. דהיינו שן. והדלקת גדיש הוה צרורות דאינו אלא כחו שהוא מניח כאן הגחלת והוא הולך ודולק למקום אחר והא מתנייתין היא בפירקין: **ומיניה** עלה. בתוספתא [פ"ג ה"א] מגופו משלם להאי חצי נזק: **וססברא**. משום צרורות כי אורחיהו מחייב לה: **לר' אלעזר**. דאמר צרורות כרבנן נזק שלם ואפילו אי סבירא ליה כסומכוס דאמר צרורות נ"ש מגופיה מי אשכחן נזק שלם וכל אורחיה כגון צרורות רבא גופיה לא קמיעי ליה אלא אליבא דרבנן דאמר חצי נזק מבעיא ליה אי הוה הא כשאר חצי נזק ומגופו או דלמא צתר כאורחיה אזלינן וכל כי אורחיה מעלייה הוא אצל אליבא דסומכוס פשיטא ליה לרבא דמעלייה משלם דהא לכל מיני כמועד משוי לה: **אלא** כגון דשני **בגחלת**. שנטלה בפיו והניחה דהיינו שינוי אלא דעין מהכא לא תפשוט דאי צרורות כאורחיהו דכולי עלמא מעלייה משלם והכא צרורות ששניה בהן קמפלגי וצטרורות כי אורחיהו צין ר' אלעזר צין תנא קמא סבירא להו כסומכוס דנזק שלם משלם הלכך הכא דשני צרורות קאמר ת"ק חצי נזק ומגופו משלם דמשונה הוא ותולדה דקדן: **ורבי אלעזר סבר כרבי טרפון דאמר משונה קרן**

ת"ש תרגולין שהיו מחטטין בחבל דלי ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם. ואוקימנא דמאוס בלישה, אלא רבי, פשיט רב ביבי דקאזיל מיניה מיניה. פ' מיניה מיניה דלי א' כי התרגול מנקר בלישה שבחבל ומגלגל הדלי עמו והקישו לאבן ונשבר הדלי ונפסק החבל בחיטוט. כי הא יגוגא משלם נזק שלם, הכי ודאי בגופם חזיקי את הדלי ולא בכוחם. אבל אם נפסק החבל שלא תמות חיטוטו ונפל הדלי ונשבר, זה דין צרורות הוא וחצי נזק הוא דמשלם. ואמרי כי האי גונא כגון דקאזיל מיניה מיניה בעי' פ' ר' ישמעל והטעם בין בזה בין בזה אחר הוא. ובעיא דרבא לא איפשיטא, ודינא כדון תיקו. בעי רבא חצי נזק צרורות מגופו משלם או מן מעלייה. ת"ש כלב שנטל את החורה והלך לגדיש, אכל את החורה והדליק בגדיש. על החורה משלם חצי נזק, על הגדיש משלם חצי נזק, מאי טעמא משום דהוה להו צרורות. ותני עלה, פ' תני בבבירא, ועל הגדיש משלם חצי נזק מגופו, ש"מ מגופו משלם. ואקשי' או הכי לר' אלעזר דאמי על הגדיש נזק שלם, מי איכא נזק שלם מגופו. והא דר' אלעזר לא אשכחן לה בהדיא היכא איתברא, מיהו מסתברא דבגדיש מיירי. ופריך אלא כגון דשני בהא גחלת, פ' דאדיה אדיוה, ר' אלעזר סבר לה כר' טרפון דאמי משונה בחצר הניזק נזק שלם. ודחיי' לה, ואמי ולא כסומכוס דסבר צרורות נזק שלם, וסבר לה כר' יהודה דאמי צד תמות במקומה עומדת. וכי קתני מגופו דלרבי הכל, לרבנן פשוטה היא, ולר' אלעזר מצד תמות בלחוד קתני מגופו, והחצי שהוא מועד מן העליה, כר' יהודה. והא דר' יהודה בסוף פ' שור שנגח ד' ה' שוורים, הלכה קשרו בעליו כר' עד ר' יהודה אומ' תם חייב מועד פטור. גמ', אמר רב אדא בר אבה לא פטר ר' יהודה אלא תמות במקומה עומדת. ודחיא רב חמא ב' להאי

א' לקמן יט. א' ג' לעיל ג.
א' לקמן כא. ד' ז' לעיל ד.
ט' ז' לקמן טז. מה:

גליון הש"ס
גמ' או לאו בבחו דמי.
ע' לקמן כב ע"א מוס'
ד"ה ר"י דנאמא אטמו:
שם דקאזיל מיניה
מיניה. לקמן מד ע"ב:
שם ור"א סבר לה כר'
טריפון. ע' לקמן דף כא
ע"ב תודיה ומר סבר:

רבינו הגנאל
ת"ש תרגולין שהיו מחטטין בחבל דלי ונפסק החבל ונשבר הדלי משלמין נזק שלם. ואוקימנא דמאוס בלישה, אלא רבי, פשיט רב ביבי דקאזיל מיניה מיניה. פ' מיניה מיניה דלי א' כי התרגול מנקר בלישה שבחבל ומגלגל הדלי עמו והקישו לאבן ונשבר הדלי ונפסק החבל בחיטוט. כי הא יגוגא משלם נזק שלם, הכי ודאי בגופם חזיקי את הדלי ולא בכוחם. אבל אם נפסק החבל שלא תמות חיטוטו ונפל הדלי ונשבר, זה דין צרורות הוא וחצי נזק הוא דמשלם. ואמרי כי האי גונא כגון דקאזיל מיניה מיניה בעי' פ' ר' ישמעל והטעם בין בזה בין בזה אחר הוא. ובעיא דרבא לא איפשיטא, ודינא כדון תיקו. בעי רבא חצי נזק צרורות מגופו משלם או מן מעלייה. ת"ש כלב שנטל את החורה והלך לגדיש, אכל את החורה והדליק בגדיש. על החורה משלם חצי נזק, על הגדיש משלם חצי נזק, מאי טעמא משום דהוה להו צרורות. ותני עלה, פ' תני בבבירא, ועל הגדיש משלם חצי נזק מגופו, ש"מ מגופו משלם. ואקשי' או הכי לר' אלעזר דאמי על הגדיש נזק שלם, מי איכא נזק שלם מגופו. והא דר' אלעזר לא אשכחן לה בהדיא היכא איתברא, מיהו מסתברא דבגדיש מיירי. ופריך אלא כגון דשני בהא גחלת, פ' דאדיה אדיוה, ר' אלעזר סבר לה כר' טרפון דאמי משונה בחצר הניזק נזק שלם. ודחיי' לה, ואמי ולא כסומכוס דסבר צרורות נזק שלם, וסבר לה כר' יהודה דאמי צד תמות במקומה עומדת. וכי קתני מגופו דלרבי הכל, לרבנן פשוטה היא, ולר' אלעזר מצד תמות בלחוד קתני מגופו, והחצי שהוא מועד מן העליה, כר' יהודה. והא דר' יהודה בסוף פ' שור שנגח ד' ה' שוורים, הלכה קשרו בעליו כר' עד ר' יהודה אומ' תם חייב מועד פטור. גמ', אמר רב אדא בר אבה לא פטר ר' יהודה אלא תמות במקומה עומדת. ודחיא רב חמא ב' להאי

א' נח' ה"שכ"א דקא אזיל דלי מיניה מיניה, וכו' (גמ' ב' ז' א"ל רב סמא).
[אין יש בהן צרורות] [אין יש בהן צד תמות].